

„Църковен Вѣстникъ“

излиза всѣки петѣкъ
той има прѣвъ годината и три
приложения — по 1 книга отъ
4 печатни коли за всѣко
четиримѣсечие.

Годишната цѣна на „Църко-
венъ вѣстникъ“, заедно съ
трите приложения, за България
10 лева, а за странство 13 лева.

Единъ брой 15 ст.

ЦЪРКОВЕНЪ ВѢСТНИКЪ

СЕДМИЧНО ИЗДАНИЕ

СЪ ТРИ ПРИЛОЖЕНИЯ ВЪ ГОДИНАТА.

Абонаментътъ е годишенъ и
— всѣкога прѣдплатенъ —

Всичко, относеще се до вѣст-
ника, се напраща до админи-
страцията на църковенъ вѣст-
никъ въ г. София.

За обявления се плаща за прѣви
платъ по 20 ст. на редъ съ
гармондъ, за всѣко повторение
по 15 ст.

Неплатени писма не се прие-
матъ — рѣжониси за седмичното
издание не се повръщатъ.

СЪДЪРЖАНИЕ.

Науката и Божественото откровение.

Противорелигиозенъ ли е социализмътъ — *Д-ръ Стеф.
Цанковъ.*

Кому се даде заушение? Кому се нанесеха плѣсниците?
— X.

Сълзятъ на христианина. — Свещ. Л. Ш.

Писмо до редакцията.

Белитристика и библиография.

Църковна и обществена лѣтопись:

1. Вжтрѣшенъ отдѣлъ.

2. Външенъ отдѣлъ.

Обявления.

Науката и Божественото откровение.

Много хора изъ между интеллигентната частъ на обществото често свързватъ сжщността на религиозното чувство съ видимитъ противорѣчия, които ни прѣдставятъ истинитъ на Божественото откровение въ съпоставяне съ обясненията на съврѣмнената наука относително явленията на природата. Обикновено се приема като истина очевидна сама по себе си, че ако въ откровението има нѣща, които се намиратъ въ разрѣзъ съ тълкуванията на науката, то и самото откровение пада, а споредъ него и религията се явява изкуствено създадена, за да залъгватъ съ нея човѣка, до като той е още въ неразвито състояние. Че такъвъ възгледъ сжществува въ срѣдата на една голѣма частъ отъ интеллигенцията, това не подлежи на никакво съмнѣние. И тоя възгледъ е именно най-важната и сжществена причина за появяването атеизма, който въ послѣдне врѣме е взелъ значителни размѣри между интеллигентната частъ на обществото. Отъ начало атеизмътъ се явява въ видъ на индиферентностъ къмъ религията и свързаното съ нея богочитание, а послѣ вече той се прѣвръща въ пълно отричание на всичко, което съставя прѣдметъ на откровението. Отричатъ се не само истинитъ на откровението, които иматъ какво годѣ отношение къмъ тълку-

ванието явленията на природата, но и всички други истини, въ основата на които лежи тълкуванието нравственитъ явления въ душата на човѣка. По тоя начинъ атеистътъ се прѣвръща въ сжщество съ едностранчиво развитие на своята духовна природа, въ която прѣобладаваще значение придобива само разсждъчната способностъ, при което даже и тая способностъ се развива неправилно и нелогично, тъй като логиката, връзъ основа на която се дохожда до такова едностранчиво гледище върху значението на религиозното чувство въ човѣка, е дѣйствително несъстоятелна.

Лесно можемъ се убѣди, че логиката на тие, които свързватъ значението и стойността на религиозното чувство съ видимото несъгласие между даннитъ на науката и откровението, е несъстоятелна. И наистина, всеизвестно е, че науката състои главно отъ двѣ части, които биха могли да се нарѣкатъ практическа и теоретическа. Практическата частъ на науката изучава фактитъ (явленията) и свързва тѣхното естествено течение или послѣдствие въ видъ на еднообразия, известни подъ името закони на природата. Теоретическата пѣкъ частъ на науката се стреми да обяснява явленията, при което се създаватъ отъ творческия умъ на човѣка всевъзможни *теории*, въ основата на които лежатъ въ повечето случаи, ако не изключително, малко много правдоподобни прѣдположения или ипотези. Относително законитъ на природата отдавна се е съставило твърдото убѣждение, че тѣ сж неизмѣнни, не само въ смисълъ на настоящето, но и на миналото, та даже и на бъдещето, и то повсемѣстно, т. е. не само на земята, но и въ всичкитъ части на вселената. Съ други думи, всѣки, който борави съ науката, непоколебимо е убѣденъ, че всѣки законъ на природата е въ сила навредъ и всѣкога; отъ топлината напр. тѣлата, гдѣто и да се намиратъ въ безпрѣдѣлното пространство, стремятъ се да заематъ по-голѣмо мѣсто и това тѣхно свойство е било прѣдвѣчно и ще бжде вѣчно. Но ако се попитаме, върху какво се основа това твърдо убѣждение въ човѣка относително вѣчността и повсемѣст-

ността на природнитѣ закони. другъ отговоръ нѣма да получимъ освѣнѣ тоя, че казаното убѣждение се основава изключително върху *вѣрата*. Едно отъ сѣщественитѣ свойства на човѣшката природа е, да смѣта извѣстенъ фактъ неоторимъ, щомъ тоя фактъ при едни и сѣщи условия се повтаря все по единъ и сѣщия начинъ. Постоянното повтаряне на факта все по единъ начинъ тѣй се втѣлпява въ съзнанието ни, щото неговото измѣнение става вече за насъ *немислимо*. Обаче *немислимото* не е идентично съ невъзможното, защото много пѣти се е случвало, че немислимото е ставало съ врѣме мислимо. Примѣри ние виждаме въ въздухоплаването, разговорянето между хората на голѣмо разстояние посрѣдствомъ телефона, прѣминуването на свѣтлината прѣзъ непрозрачни срѣдини (рентгеновитѣ лѣчи) и пр.

Отъ казаното става явно, че практическата частъ на науката, която установява незисблимостта на природнитѣ закони, сама се основава единствено върху *вѣрата* и слѣдъ, нѣма логическото право да отрича напр. възможността на такива факти, които сѣ по-видимому въ явенъ разрѣзъ съ тия закони, каквото що сѣ тѣй нарѣченитѣ чудеса, за които се говори въ богодухновеннитѣ книги на откровението. Но ако практическата частъ на науката нѣма достатѣчно логическо основание да се поставя въ разрѣзъ съ откровението относително възможността на чудесата, то теоретическата нейна частъ още по малко има такова право. И наистина, както се каза и по-горѣ, тѣлкуванието или обяснението на природнитѣ факти се основава върху такива теории, които носятъ въ себе си характеръ на ипотетичностъ. Обаче практиката напълно ни убѣждава въ това, че тѣй нарѣченитѣ научни ипотези постоянно търпятъ не само коренни измѣнения, но и пълни поражения прѣдъ критическия погледъ на човѣшкия разумъ. Да вземемъ за примѣръ теорията за развитието на организмитѣ. До врѣмето на прочутитѣ опити на Пастьора се е смѣтало за непогрѣшимо самозараждането на организмитѣ; обаче Пастьоръ съ своитѣ опити дойде да подгвърди, че при всички случаи съ видимо самозараждане е било открито присѣтствието на многочислени зародиши отъ организми, плаващи постоянно въ въздуха. По такъвъ начинъ Пастьоръ дойде да установи, че самозараждането е нѣщо невъзможно. Обаче спира ли се върху това науката? Никакъ не; защото ако се допустне теорията на Пастьора, не може подъ никой начинъ да се оправдае тѣй нарѣчената еволюционна теория, която приема, че е било врѣме, когато не е имало никакви органически сѣщества въ природата и че организмитѣ безспорно сѣ се развили отъ комбинирани по особенъ начинъ

частици на неорганическитѣ тѣла. Това нѣщо науката е принудена безъ друго да приеме, защото иначе пада теорията на Лапласа за образуването слънчевата система отъ веществото, което въ началото е било въ газообразно състояние и послѣ, подъ влияние то на първоначалния тласкъкъ веществото е почнало да се върти въ опрѣдѣлена посока, съгъствало се е, отдѣляли сѣ се отъ него части въ видъ на прѣстени, които най-послѣ сѣ се разкъсвали, придобивали сѣ сферически видъ, продължавали сѣ въртението около осѣта си и около централната маса — слънцето и сѣ дали по тоя начинъ началото на слънечната система, която въ началото е била лишена отъ каквито и да сѣ организми. А тѣй като по-послѣ въ по-новитѣ пластове на земята се явяватъ остатѣци отъ растения и животни, то еволюционната теория е принудена да признае самозараждането на организмитѣ. По тоя начинъ ние виждаме, че за единъ и сѣщия прѣдметъ сѣ създадени двѣ противоположни и напълно противорѣчиви една на друга теории, или по-добрѣ ипотези. Както тая ипотеза за появяването на организмитѣ на земята, тѣй и всичкитѣ почти създадени въ науката ипотези се отличаватъ съ пълната своя неустойчивостъ; споредъ това и теоретическата частъ на науката не прѣдставя отъ себе си нѣщо стабилно и неоторимо, за да се основаваме върху него и да отричаме смисъла и значението на религията изобщо, поради видимото несъгласие между даннитѣ на науката и истинитѣ на Божественото откровение.

Но освѣнѣ тѣй нарѣченитѣ атеисти, които се стремятъ да оборватъ значението на религията, като се базиратъ върху несъгласието между даннитѣ на науката и истинитѣ на откровението, има друга категория интелегентни хора, които не сѣ дошли още до крайността на атеизма, а се намиратъ тѣй да се каже, по срѣдата на пѣтя къмъ него. Отличителната чѣрта на тие хора е, че тѣ слабо сѣ запознати съ науката; като мислятъ, че тя всичко е успѣла вече да разясни, тѣ се стараятъ да прѣдставятъ истинитѣ на откровението въ такъвъ видъ, щото сѣщността имъ да може да се схваща отъ гледището на науката. Съ други думи, хората отъ тая категория се стремятъ да „обосноватъ научно“ проповѣдванитѣ отъ откровението истини. Като най-добъръ примѣръ на това може да ни послужи „научното обоснование“ на безсѣмненното зачатие на Христа Спасителя отъ Св. Дѣва, при помощта на наблюденията, които въ послѣдне врѣме били правени върху търтеитѣ, пересто-мустакатитѣ рачета, нѣкои морски таралежи и други нисши животни и растения. Недавно-появилото се списание „Духовна продуда“, като бѣлѣжи тоя наученъ фактъ, твърдѣ „остроумно“

заклучава, че туй е стъпка напредъ въ науката; тъй щото слѣдъ това вече ония които не искатъ да вѣрватъ, че Св. Дѣва Мария е родила отъ Бога, ще трѣбва поне да се съгласятъ съ факта, че въ всѣки случай тя е родила „безъ мжжъ“. „Което и трѣбваше да се докаже“, ще добавимъ ние.

Подобенъ родъ „доказателства“ за истинността на всичко, което се съдържа въ откровението, има безчислено множество. Нека си припомнимъ по тоя поводъ напр. стремѣжа на Ренана да прѣдстави Исуса Христа като обикновенъ човѣкъ, макаръ и надаренъ съ необикновено високи дарби и съ необикновено поетическо настроение. Обаче всичкитѣ такива „доказателства“ друго не доказватъ, освѣнъ повърхностното разбирање отъ авторитѣ имъ, както сжщността на науката, тъй и сжщността на самото откровение. И наистина, съ това, че търтеитѣ и пересто-мустакатитѣ рачета се раждатъ безъ баща може ли да се обясни, какъ става това раждане? Обяснението би било донѣдѣ поне правдоподобно, ако се покажеше, че човѣшкиятъ организъмъ е приличенъ напълно на организма на ниспитѣ животни, при всичко, че пакъ остава откритъ въпросътъ, какъ произлиза ражданието безъ оплодотворение. Но, независимо отъ всичко това, стремѣжътъ на нѣкои интеллигентни хора да доказватъ „научно“ възможността на „безсѣменното зачатие“ друго нищо не показва, освѣнъ тѣхната *неувѣреностъ* въ тоя фактъ, или по-просто казано, тѣхното *невѣрие* въ него; иначе не можемъ да си обяснимъ, защо именно е било потрѣбно на тия хора да обосноватъ научно факта на „безсѣменното зачатие“. Отъ друга страна естествено възниква въпросътъ, до колко ще бжде разумно да се оправдава фактътъ на „безсѣменното зачатие“ научно, когато сама науката, както по-горѣ видѣхме, най-накрай се облѣга върху вѣрата? Човѣкъ, възъ основа на науката напр. утвърждава, че заченването на организмитѣ не може иначе да стане, освѣнъ чрѣзъ оплодотворение. Но върху какво се облѣга науката, когато твърди това нѣщо? Разбира се само върху наблюдението, което показва, че всички, извѣстни намъ до сега зараждания сж били винаги съ оплодотворение. Обаче всички подобни наблюдения не могатъ да ни гарантиратъ, че извѣстенъ фактъ ще произлиза вѣчно тъй, както до сега сме го наблюдавали; такова нѣщо може да ни гарантира само вѣрата и друго нищо. Ние виждаме слѣдъ всичко това, че стремѣжътъ на нѣкои интеллигентни хора да обосноватъ „научно“ безсѣменното зачатие, къмъ друго не води освѣнъ пакъ къмъ вѣрата. Който безгранично вѣрва въ безсѣменното зачатие на Спасителя, той нѣма нужда отъ „научното“ доказване тоя фактъ чрѣзъ

безсѣменното зараждане на търтеитѣ и перестомустакатитѣ рачета; отъ такова доказване се нуждаятъ само маловѣрнитѣ или още по добрѣ безвѣрницитѣ, а пакъ то малко ще имъ помогне, за да закрѣпи въ тѣхъ вѣрата въ тоя религиозенъ догматъ; напротивъ, то ще ги направи още по-малко вѣрващи, защото, вслѣдствие слабото имъ разбирање сжщността на науката, ще почнатъ да мислятъ, че тоя догматъ нѣма нищо таинствено въ себе си, а е въ реда на природнитѣ явления.

И тъй, колкото е несъстоятелно заключението на тие, че религията е нѣщо изкуствено създадено, понеже истинитѣ на откровението сж въ противорѣчие съ даннитѣ на науката, дваждъ по-несъстоятеленъ е стремѣжътъ на тие, които искатъ да сведатъ религията къмъ науката. И еднитѣ и другитѣ съ стремѣжитѣ си въ тая посока друго нищо не изказватъ, освѣнъ своето слабо разбирање, както науката, тъй и сжщността на Божественото откровение.

Противурелигиозенъ ли е социализмътъ?

Социализмътъ е социално-политическо учение. Като такова той не може да обхваща въ себе мораль или религия, т. е. не може да бжде причина на послѣднитѣ. Социално-политическата мисль, слѣдователно—и социализмътъ, по скоро сж слѣдствие (или поне въ зависимостъ) отъ морала и религията. Въ всѣки случай, най-малкото, което тукъ трѣбва да се каже, е, че социално-обществениятъ въпросъ е въ свързка съ нравствено-религиозния; безъ първиятъ да изчерпува, обхваща послѣдния. Това едно.

Отъ друга страна, религията и моральтъ сж дѣло на духа. Тѣ опериратъ главно съ и въ областта на духоветѣ. Тѣ сж (особено религията) до толкова вдълбени въ духоветѣ, че често и съвсѣмъ не хвърлятъ око на външното, на политическо-социалното. По нѣкой пътъ даже (на практика) духътъ игнорира, брани се отъ външното, материалното. Особено горното трѣбва да се каже за религията християнска. Тя има за цѣль главно и почти единствено да търси и се занимава съ духа: да го прѣвъзпитва — по сжщина и глѣбина—да го прѣражда, да го възмѣжава въ истината, правдината и височайшата сладость. Ето защо, христовата религия не е и никога не може да бжде ни такова, ни онакова политическо или социално учение. Наистина, че до колкото социално-политическиятъ въпросъ е нравственъ въпросъ, до толкова той не може да не влиза и въ духовнитѣ сфери на религията. Но и тукъ прѣди всичко се търси царството Божие (духовното, божественото), а напоконъ—всичко останало ще се приложи (чисто земно — човѣшкото, външното, социално-общественото).

Слѣдъ до тукъ споменатото, т. е. послѣ направеното разграничение между социално-свѣтското и духовно-идейното, трѣбвало би да се мисли, че социализмътъ не може да бжде противурелигиозенъ. Искан ли той да

си остане учение или партия социално-економическа, и не иска ли да се прѣхвърля въ чужди нему области—то тогазъ *по принципъ* той не само може, а е и длъженъ да респектира духовното, нравствено-религиозното. Къмъ това го тласка не само неговата истинска сжщина, но и логиката на нѣщата и поуката на миналото. Къмъ туй сжщото той трѣбва да дойде и излизащъ отъ доказаното положение, че формата е добра и дълготрайна, когато тя се яви само като озрѣлъ плодъ на духа, идеята. Наистина, социалната или политическата мисль (ergo и социализмътъ) може понѣкога въ конкретни случаи да се обяви противъ една религиозна община, когато тая послѣдната е направила компромисъ съ чисто духовното и политическо-свѣтското. Но тукъ социално-политическата мисль или социализмътъ по сжщина се обявява не противъ религиозното, а противъ враждебното имъ социално-политическо, възприето отъ въпросната религиозна община. Тѣй се случи на Западъ. И социализмътъ не въ туй бѣрка, че се е обявилъ противъ ултрамонтантско-монархичното у католизма; противъ това сжщото се обявятъ и чисто духовни, религиозни учения, на които е тежко и врѣдно да виждатъ духовното, божественото, изпшарено съ исто земното. Тука трѣбва, значи, да се прави строга разлика между чисто религиозното и такова, пощѣстрено съ мирското. Тѣй щото, правилно разбирациятъ се социализмъ не може да е противъ религиозно-нравственото. Иначе—той измѣня на правилно разбирааното си естество.

ИЗКАЗАНОТО до тукъ донѣидѣ изяснява, каква би трѣбвало да бѣде относата между социализма и религията.

А каква е тя въ дѣйствителность?

Въ дѣйствителность сегашниятъ социализмъ е прѣстаналъ да бѣде само социално-економическо учение. Той се е изплъзналъ отъ опрѣдѣления си (по своето сжщество) пътъ. А съ това се е побѣркала неговата сжщина. Побѣркани сж, поради това, и външнитѣ му прояви, и по точно: относитѣ му къмъ всичко не социално-економическо. Тѣй е и досѣжно религията.

Подведенъ отъ недълговидството, безкритичностьта и индивидуално-свѣтовнитѣ тежнениа на водителитѣ си, социализмътъ поиска да стане и свѣтовенъ мирогледъ. Безъ да обръща погледъ, че съ това той излиза отъ правдивитѣ си по сжщина задачи, той, въ постижение на поменатата фалшива за него цѣль (— обръщане и въ свѣтовенъ мирогледъ), надѣна мантията на материализма и се опои отъ неговия абсурденъ, заблуденъ духъ. Накратко, социализмътъ се сдружи, идентифицира съ материализма. А съ това вече, по сжщина той (особно „научниятъ“) стана противудуховенъ, а оттукъ—и противурелигиозенъ. Противурелигиозното, тѣй наречено „материалистическо разбирање на историята“ е легнало по принципъ въ основитѣ на назовавания „наученъ“ социализмътъ.

Съ тоя абсурденъ за социалното въ социализма обратъ трѣбва да се обясни фактичската (въ теория и практика) социалистическа антирелигиозность. Иначе и не можеше да се очаква. Щомъ опрѣдѣлиши въ причинитѣ като доминирующе материалистичното—трѣбва и съ положителность да очаквашъ, че при такова отношение и слѣдствията ще носятъ доминирующия характеръ на причинитѣ. Ясно е, подиръ това, защо Енгелсъ,

въ качеството си на „ученъ“ социалистъ, говори: „истинското единство на свѣта лежи въ неговата материалность; всичко сществующе е материя; нищо не сществува вънъ отъ природата и човѣка“ (вж. Engels, Dührings Umwälzung der Wissenschaft s. s. 28, 45; L. Feuerbach, 11); и ето защо почти всички водачи на „научния“ социализмъ въ унисонъ пѣятъ досѣжно това сжщата пѣсенъ на Енгелса. Наистина, че социализмътъ специално относително религията като че ли капитулира: съгласно Готската отъ 1875 г. и сегашната (Ерфуртската отъ 1891 г.) социалистическа програма религията биде обявена за „частно свободно дѣло“—*Erklärung der Religion zur Privatsache und da bei als vollkommen selbständig*. Ала тая „капитуляция“, сторена прѣдъ силата и реалностьта на религията—като мощенъ духовенъ и исторически факторъ, е (капитуляцията) колкото неискрена и жалко-комична, толкова въ дѣйствителность и себепротивурѣчива, безсмислена. Обявата на религията за „дѣло частно и свободно“ е направено съвсѣмъ не *за себе* т. е. за социализма и социалиститѣ. То е сторено по вѣчето *за другитѣ*: да не бждатъ тѣ дразнени, да не бждатъ принуждавани да ставатъ противници на социализма отъ религиозенъ погледъ. Тѣй щото, видимата безпристрастность на социализма къмъ религията въ туй отношение е само маниеръ отъ тактиката, стратегията на социализма. *За себе си*, обаче, социализмътъ е останалъ напълно противурелигиозенъ—може би, даже съ още по-големо ожесточение, вслѣдствие безсилието си прѣдъ религията. Па и прокламирането на религията за *Privatsache за другитѣ*, води съ себе отчасти само вѣротърпимостъта, но не и свободата. Религията при социализма ще бжде не само търпяна, но и свободна, ако самъ социализмътъ въ дѣйствителность би билъ поне само нерелигиозенъ. Социализмътъ, обаче, вслѣдствие на материализма, се е извратилъ и въ *противурелигиозность*: въ ненавиждае, въ прѣслѣждане, въ съсицване на религиозното. Не е ли тогава (като се гледа на психологията на нѣщата) безсмислено и комично-жалко да се говори отъ сегашно социалистическо гдѣище за свободата на религията и за непротивурелигиозностьта на социализма, възъ основа на „die Religion ist Privatsache? Логиката на туй социалистическо „Privatsache“ много ми напомня оная на Юлиана Отстъпника.

А че сегашниятъ социализмъ, поради до гальовность тачения отъ него материализмъ, и до сега *de facto* е врагъ на всичко духовно, религиозно-етично, става явно отъ понятията и проповѣдитѣ относно това на социалистическитѣ вдѣхновители-водачи.

За потвърждение и по-добро илюстриране на изказаното положение привеждамъ и потрѣбнитѣ примѣри.

Карлъ Марксъ: „религията е едно извратено свѣтовно съзнание; нея я човѣкътъ твори, а не тя човѣка; прѣмахването ѝ е необходима потрѣба за народното щастие; врѣме е вече да се освободи съвѣстьта отъ религиозната хрчка“ (първитѣ изрази сж били напечатани въ издаванитѣ въ Парижъ прѣзъ 1844 год. отъ Маркса и Рижа „Deutsch—Französische Jahrbücher“; а послѣдниятъ се срѣща въ „Zur Kritik des sozialdemokrat. Parteiprogramms a. a. O. 575).

Енгелсъ: „Религията е нищо по-вече освѣнъ фактическо отражение въ главата на човѣка на онѣзи сили, които обладатъ ежедневно му сществуване,—отраже-

ние, въ което земнитѣ сили вземаѣ формата на свърх-земни“ (Engels, Herrin E.-Dührings Umwälzung der Wissenschaft, стр. 304; подобно и въ книгата му „Lud. Feuerbach“, s. 52).

А. Бебель: „Не сж боговетѣ, които сж направили човѣка, но човѣцитѣ сж, които сж се направили богове, Богъ“ (Die Frau, s. 320). Въ засѣданието на нѣмския Райхстагъ отъ 31 XII 1881 г. сжщиятъ Бебель, сегашенъ водител на германскитѣ социалисти, е заявилъ: „ние прѣслѣдваме въ политиката — република, въ икономическото отношение — социализъмъ, и въ тѣй наречената религиозна областъ—безбожие“.

Либкнехтъ на социалдемократическия съборъ въ Хале е заявилъ: „сж религията азъ съмъ отдавна привършилъ смѣткитѣ си; азъ съмъ атеистъ и не вѣрвамъ въ никакъвъ Богъ“.

К. Кауцки, обсаждащъ, че френскитѣ социалисти слабо се борѣли съ католишката църква и конгрегации, ясно и разбрано казва: „такава борба само засилва дървото. Бравата трѣбва да се забие въ коренитѣ му“ (Neue Zeit 21 Jahrgang, I, 506). Сжщиятъ въ напоследъкъ и на български прѣведената негова книга „Етика и материалистическото разбиране на историята“, базиращъ се навсѣкждѣ връзъ материализма, проповѣдва, естествено, само моралъ и философия, безъ да се споменува „поне“ за „нова“ религия.

Дизенъ: „културното човѣшко общество е най-висшото същество, въ което ние, социалдемократитѣ, вѣрваме“ (Die Religion der Sozialdemokratie, 5 изд., Берлинъ, 1891, 16—17).

„Wogwärts“, официалниятъ нѣмски социалистически вѣстникъ, не пропуска случай да осмѣе въобще религията, да прѣдстави всичко християнско за митове (Mythe) и легенди, за глупави въображения.

Въ сжщия тоя духъ пишатъ и проповѣдватъ и другитѣ социалдемократически водачи, като *Пернерсторферъ*, *Елленбогенъ* (австрийски), *Малонъ* (французки) и пр. и пр. На испанския социалдемократически конгресъ въ Мадридъ на 2 IX 1899 г. е било даже взето рѣшението: „да бѣдатъ изключвани изъ социализма ония социалисти, които поддържатъ нѣкоя отъ позитивнитѣ религии“.

Подиръ горѣприведенитѣ само примѣри за поиятията на най-виднитѣ социалистически водачи по религията, трѣбва съ всичката положителностъ да бѣде изключено всѣко съмнѣние въ това, че сегашниятъ официаленъ социализъмъ до фанатизъмъ е противурелигиозенъ.

А хвърлящето само прахъ въ очитѣ социалистическо положение: „религията“—естествено за всички—„е частно, свободно дѣло“, (die Religion ist Privatsache und vollkommen selbständig), е положение, както забѣлзахъ по-рано, и безсмислено, и неискрено—за сегашния социализъмъ. Като твърдя това, дохождатъ ми на умъ слѣднитѣ два случая, които най-нагледно откриватъ психологическата фалшивостъ на приватността ужъ и свободата на религията отъ социалистическо гледище.

Принципътъ на приватността и свободата на религията (а съ това и нужното уважение къмъ нея) е билъ окончателно приетъ отъ социалиститѣ въ 1891 г. на Ерфуртския тѣхенъ конгресъ. Отъ тогава не се минаватъ и двѣ години, и на 3. III. 1893 година, когато въ нѣмския райхстагъ депутатътъ Бахемъ е попиталъ

социалдемократитѣ: „вѣрвате ли вие въ другъ, загрообенъ животъ“? всички (тѣ) въ унисонъ му отговорили: *Не!* А когато на 13 III. 1900 година депутатътъ Грьобертъ заявилъ въ райхстага: „ние всички трѣбва да отговаряме прѣдъ всезнающаго Бога“, всичкитѣ социалдемократи въ райхстага се изсмѣли и подигравателно завикали: *huh, huh!*

Коментарии къмъ тия два случая и прибавки къмъ по-рано казаното сж излишни.

Остава на край само да съжаляваме, че сегашниятъ социализъмъ се е тѣй отдалечилъ отъ чисто социално обществения си пътъ и се е впусналъ по опасни кривини; да скърбимъ, че тая извратеностъ го е отдалечила и отъ по-близкото му: отъ духовното, религиозно-етичното. Ала нека сжщо никой си не прави илюзии особено досѣжно това, че сегашниятъ социализъмъ не е противурелигиозенъ. Въ интереса на истината и напредъка човѣшки е да се знае отъ всѣки, какво съврѣмениятъ социализъмъ и въ теория и на практика е богоборецъ.

Д-ръ Стеф. Цанковъ.

Кому се даде заушение?

Кому се нанесеха плѣеницитѣ?

Когато св. Царъ Борисъ прогласи въ българската държава християнството за господствующа религия и когато просвѣти българския народъ съ лжтитѣ на Христовото учение, Християнската Църква, макаръ по догматитѣ и учението да бѣше едва Апостолска Църква, по езика обаче, на който се извършваше Св. Служба и се отправяха молитвитѣ и пѣнопѣнията църковни — тая Църква се дѣлеше на дѣѣ голѣми половини — Источна и Западна. Въ едната половина се четѣше и пѣше: „*Ev ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος*“ а въ другата: „*In principio erat verbum*“ Той — св. Царъ Борисъ можеше да се присъедини, или къмъ едната, или къмъ другата половина и да въведе въ църквитѣ въ своята държава единия или другия езикъ — защото за благодатното спасение на новопокръстения български народъ бѣше все еднакво, дали Св. Служба ще се извършваше на гръцки, или латински. Но съ своя високо държавнически умъ, съ далекогледността политическа, а въ сжщо врѣме и съ дълбоката вѣра и искреното и нелицеприятно благочестие великиятъ и святъ вѣщносецъ — като прие учението на Евангелието и догмитѣ, богодѣхновено положени отъ Огцитѣ на Св. Седъмъ Вселенски събори, не прие нито единъ отъ двата вселенски въ туй врѣме християнски езици; не подчини младата българска Църква на администрацията нито на единъ отъ двата тогава правящи Христовата Църква прѣстоли. При двата възгласа на общата Христова Църква: „*Ev ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος*“ „*In principio erat verbum*“ той прие, утвърди и прогласи новъ, третъ възгласъ: „*Ἰκони κ'κ' Βλοκο*“ и създаде свободна и независима българска иерархия, българска църковна администрация съ български Огци и български националенъ клиръ.

Тие сж элементитѣ на първата основа въ нашия църковенъ и духовенъ животъ — славянско богослужение и независима родна иерархия съ народенъ клиръ,

които турнаха основата на славянската книжовност, създадоха елавянската култура, опрѣдѣлиха и обезпечиха едно видно мѣсто на славянскитѣ народи въ всесвѣтската история и култура.

Върху тая основа се гради нашиятъ духовенъ животъ въ тѣчение на пълни хиляда години; върху тая основа, положена отъ св. Царь Бориса, се развива нашата църковна политика въ отношение къмъ двата вселенски називаюци се църковни прѣстола. И всичкитѣ наши царѣ, и всичкитѣ наши църковни Отци — които сж право правяли нашата Църква отъ св. Царя Бориса, та до нещастния Иоанъ Шишманъ — всички сж слѣдвали неуклонно тоя пѣть и тая политика. И слѣдвайки тая църковна политика нашата Църква никога не се е отдѣляла отъ Православната Апостолска Съборна Църква, съ която е била свързана чрѣзъ единството на учението и догмитѣ. Автокефалността на нашата Църква дори и два пѣти — единъ пѣть при Св. Царя Петра, а другъ пѣть при Царя Иоанна Асеня II — е била припознавана канонически отъ четирмата православни патриарси.

Въ тоя свой животъ нашата Църква обаче е била въ непрѣкъсната самоотбрана, ту срѣщу Цариградския прѣстола, ту срѣщу Римския. И двата тие прѣстола никога не сж прѣставали да се домогватъ чрѣзъ всѣкакви простени и непростени срѣдства да унищожатъ автокефалността на нашата Църква и да я подчинятъ подъ своето духовно владичество. Обаче, зацѣпавана отъ своитѣ синове — благочестивитѣ наши царѣ — българската Църква е просѣществувала цѣли петъ вѣка, и дала е на Общата Православна Църква и велики пастори и отшелници и славни книжовни черковни творения. Дойде обаче великото наше политическо крушение и настѣпиха днитѣ на мжкивѣ, на сълзитѣ и на страданията на нашия народъ и на нашата Църква.

Намѣсто християнско утѣшение, християнска помощ и намѣсто братско съчувствие — както подобаваше споредъ Евангелието — тие два прѣстола, отъ нашитѣ мжки и страдания, отъ немощта и беззащитността на нашата Църква, всѣки за себе си съгради мостъ за свѣтски цѣли: да ни подчини подъ своята духовна властъ. Първенството въ туй отношение въ сполуката остана на страната на Цариградския прѣстола. Цариградскиятъ патриархъ, въ съюзъ съ турския султанъ, сполучи да порабощи нашата Църква и да подчини нашия народъ подъ своето духовно владичество. Туй порабощение се извърши при обстоятелства, които нашитѣ народни пѣсни — отѣликъ на народната ни измжчена душа — и нашиятъ книгописецъ рисуватъ много грозно и тжжно: „Цариградскиятъ патриархъ при една отъ свѣтитѣ ауденции при Султана, му казалъ: да изколи всичкитѣ български владци, български боляри и българскитѣ свещеници, ако иска да му бжде царството мирно; на тѣхно мѣсто гой ще изпратѣлъ свои владци и попове, които да държатъ въ рѣцѣтѣ си тоя немирень народъ“. И Султанътъ изпълнилъ точно съвѣтитѣ на патриарха.

Отъ тогава се начина нашето двойно робство: политическо — подъ турцитѣ и духовно — подъ фанариотскитѣ владци. Еднитѣ убиваха нашата плътъ, а другитѣ унищожаваха нашия духъ. И историята утвърждава, и ние днеска чувствуваме, че духовното робство за на-

шия народъ е било много по-сждѣбносно и е причинило на националното и църковно духовно тѣло много по-дълбоки рани; грѣцкото духовенство изстреби нашитѣ духовни паметници, изгори нашитѣ икони, унищожил славянското богослужение и българския езикъ — уби българския духъ. И туй цариградската патриаршия извърши не за благо на Църквата, а за благо на елинизма, на който тя бѣше и сега е слуга и оръдие.

И бѣше врѣме, когато цариградската патриаршия и елинизмътъ тържествуваха, защото, отъ Тигъръ и Ефратъ, па до Карпатитѣ и Сивното море — всичкитѣ православни християни бѣха гърци, или по държавнически турски терминъ „Урумъ-Миллетъ.“ Българскиятъ народъ, като етническа единица не съществуваше, а неговата книжнина и история бѣха дълбоко погребани и крѣпко затѣпкани. Елинизмътъ и цариградската патриаршия бѣха въ възторгъ, защото немирниятъ български народъ, който цѣли осѣмъ вѣка държа Византийскитѣ стѣни, съ своята история и книжнина и съ своята Църква вече не съществуваше. . . Тая мечта обаче бѣ осуетена. Отъ атонскитѣ височини изъ една тъмна келия на Хилиндарската свята обителъ се раздаде кликъ, който пробуди народния духъ и повика народа български къмъ борба съ грѣцкото духовенство. Велика бѣ тая борба, защото въ нея и чрѣзъ нея единъ народъ повърна от негия му националенъ образъ, съживи умъртвения свой националенъ духъ и възкреси своята убита и погребена история — история и политическа и културна и духовна. Великанътъ, на когото единиятъ кракъ стоеше при Тигъръ и Ефратъ, а другиятъ на Карпатитѣ, употребилъ всичкитѣ срѣдства, и позволи и не позволи, за да смачка слабия и немощния народъ; народътъ български даде много скжпи, много свѣти жертви — но. . . борбата се свърши съ побѣда на българския народъ: единъ царски ферманъ повърна отнетитѣ неканонически църковни права, възобнови унищожената неканонически българска Църква. Въ тая борба отъ самото естество на условията, всрѣдъ които се водѣше тя, се сложи едно отношение между насъ и гърцитѣ, между нашата народна Църква и Цариградската патриаршия. чийто принципъ бѣ: *„българинъ да не стжнва въ грѣцка църква, въ българска кжща грѣцки свещеникъ да не стжнва за извършване на нѣкои църковни треби.* Тоя принципъ освѣтенъ отъ падналитѣ борци за църковнитѣ наши права, бѣ вмѣстенъ като краезгъленъ камъкъ въ нашата народна църковна политика, който се пазилъ и пази свято отъ народа и народнитѣ ни водители; той е най-невиниятъ протестъ отъ наша страна срѣщу жестокостта, гоненията и злобата, които ни се правятъ отъ страна на гърцитѣ и грѣцкото духовенство. Съ него ние не правимъ никому никакво зло, никаква врѣда, а го зимаме като самозащита. Той може да не е въ угодата на нѣкои, но всѣки трѣбва да знае, че всѣки народъ, въ своитѣ отношения съ съсѣднитѣ си народи, отъ условията на тия отношения си изработилъ и изработва едно направление въ поведението си къмъ тие съсѣди, което не може да бжде нито измѣнено, нито прѣмахнато, додѣто и условията не бждатъ измѣнени и прѣмахнати. Казахме: тоя принципъ въ нашитѣ отношения къмъ гърцитѣ и грѣцкото духовенство е създаденъ отъ условията, гдѣто тоя народъ и туй духовенство отъ четирнадесетъ вѣка насамъ сж се домогвали да

унищожатъ нашата народностъ и нашия езикъ и да прѣмахнатъ нашата народна Църква съ нашето богослужение; тия условия и днеска не сж измѣнени, напротивъ тѣ сж днеска по-жестоки и по-грозни; нашата борба за самозащита сжествува и днеска. Грозно и тъжно би било впечатлението, ако днеска нѣкой българинъ би се опиталъ да погази тоя принципъ. Ако би, напиримѣръ, нѣкой отъ нашитѣ агенти въ Солунъ, Битоля, Скопие, Сересъ, Одринъ или Цариградъ — къдѣто има българска Църква и българско духовенство — ако би, казваме, нѣкой отъ тие агенти или първенци отишълъ въ грѣцка църква, както щете, но на подобна постѣпка народътъ би погледналъ съ голѣма тъга и негодувание и би я изтѣдкувалъ не иначе, освѣтъ, че тоя нашъ агентинъ не познава нашата история, не е проучилъ нашия политически и църковенъ животъ и не чувствува оная болка отъ ранитѣ, които гърцитѣ и грѣцкото духовенство сж нанесли и нанисатъ на нашето национално и църковно тѣло; народътъ би зель тая постѣпка на нашия агентинъ като тежка подигравка съ чувствата му и като дълбоко оскърбление на сѣвикитѣ и паметта на ония борци — и духовни и мирски — които прѣтърпѣха гонение, заточение, затвори, па и смъртъ въ тая борба за възраждането на българския народъ. И туй чувство на народа сж цѣнили и цѣнятъ всичкитѣ наши видни мъже и държавници, поради това до сега не се е чуло нѣкой отъ тие мъже да е нарушилъ тоя принципъ въ нашитѣ отношения къмъ тоя непримиримъ съ насъ съсѣдъ. Може би, че тоя принципъ би поумекналъ, ако гърцитѣ и грѣцкото духовенство бѣха показали чрѣзъ дѣлата си, че тѣ сж поублажили своята жестокостъ къмъ нашия народъ, своята умраза и злоба къмъ нашата народна Църква; но сега, когато грѣцки чети, събирани, въоръжавани отъ грѣцкото правителство и отъ цариградската, патриаршия се изпрацатъ съ дозволенieto на турското правителство въ вилаетитѣ да убиватъ нашитѣ свещеници, учители и първенци и да колятъ беззащитни мъже жени и дѣца — само за туй, защото се наричатъ българи и защото се считатъ за чада на святата българска църква — казваме при такива условия никой нѣма право да иска отъ българския народъ да промѣни тоя принципъ въ своето отношение къмъ гърцитѣ, а още по малко право има, ако той е българинъ и заема видно мѣсто въ нашия политически, и националенъ животъ, да извърши такава постѣпка, противна на тоя принципъ.

Тие редове написаме по поводъ на една случка, за която хроникираха вѣстницитѣ, но която официално се нито утвърди, нито опроверга. И днеска намъ се ще, тоя слухъ да не излѣзне вѣренъ — толко повече, че вѣстницитѣ писаха, какво тая случка е станала въ Пловдивъ — мѣсто, отъ къдѣто борбата за нашето възраждане се поведе първо и къдѣто витаятъ духоветѣ на починали борци, като: Паисий, Панаретъ, Чомаковъ и други, които цѣлия си животъ посвѣтиха въ тая борба и които въ своитѣ страдания, заточения и лишения се ржководѣха отъ тоя сжщъ принципъ: „българинъ въ грѣцка църква да не стжива“, като има българска. Но въ единъ столиченъ вѣстникъ се появи статья написана отъ нѣкого си „А“, въ която, като се утвърждава тая случка, казва се, че тя е станала нарочно и съ цѣль да се дадатъ плѣсници на Си-

нодалнитѣ Отци. Намъ се чини, че авторътъ на статьята „А“ криво тълкува цѣльта и побужденията, които сж сплѣтствували при тая случка. Тука ние имаме повече работа съ невѣдѣние нашата история и нашата църковна борба и съ нечувствование тежкитѣ болки, които тя причинява на народа и на църквата — отъ колкото цѣль да се дадатъ плѣсници, защото не е да се не знае, че съ такава постѣпка и случка се наваса заушение, даватъ се плѣсници, не на Синодалнитѣ Отци, а на българския православенъ народъ, на българската църква и на паметта на починалитѣ велики дѣйци. Тия плѣсници, мислимъ, чувствува и самиятъ г. „А“, разбира, се, ако е чистъ българинъ.

Колкото до посоченитѣ причини, които ужъ сж създали случката, ние ще кажемъ на г. „А“, че тѣ нѣматъ никакво съотношение съ нея, и за тия причини той би можалъ да напише отдѣлна статья, на която може да се отговори, както подобава.

X

Сълзитѣ на христианина.

(по „Собес. Богословие“ по Протопереря І. Толмачева)

Ние много често обичаме да се интересуваме и запитваме за цѣната на този или други прѣдметъ. Но за цѣнността, за достоинството на нашата собствена душа, на нашето собствено сърдце, рѣдко, да не кажа, никакъ не запитватъ. А пъкъ отъ това много нѣщо заиси. Душата — това е най-важниятъ за насъ прѣдметъ: нейната цѣнностъ трѣбва да знаемъ отъ всичко най-напрѣдъ. Има много и най-разнообразни срдѣства за изпитване достоинството на нашето сърдце; но особено ние познаваме това достоинство по нашата скръбъ, а най вече по сълзитѣ. „Сълзитѣ — това е кръвта на душата“. 1) Искренитѣ сълзи правятъ честь на човѣшкото сърдце. Споредъ настроението на човѣка и сълзитѣ биватъ: сълзи отъ скръбъ, сълзи отъ състрадание, сълзи отъ радостъ, сълзи отъ гнѣвъ и сълзи на покаяние.

Веднага слѣдъ първия грѣхъ, който човѣкътъ направилъ, явила се скръбта, която пъкъ, като за разхлаждение, извикала сълзитѣ. Щомъ се затворилъ райтъ за грѣшния човѣкъ, сълзитѣ станали най интимниятъ приятель за неговитѣ очи прѣзъ цѣлия му земенъ животъ. Съ тѣхъ е измокринъ цѣлиятъ Вѣтхи Заветъ. Тѣхъ човѣкътъ види при Витлеемската Продова касаница. Не съ тѣхъ ли Господъ Исусъ ороси гроба на приятеля си Лазаря? А когато Спасителътъ описа послѣдната сждба на Иерусалимъ, не заплака ли? Ами Голгота не облѣ ли се съ сълзитѣ на Св. Дѣва — Божията майка? Бистриятъ потокъ на печалнитѣ сълзи всѣкога е измокревалъ очитѣ на нещастния човѣкъ. Синътъ при гроба на своята майка всѣкога е бършелъ отъ очитѣ си горещата роса отъ печалнитѣ сълзи; гонениятъ и прѣслѣдваниятъ отъ горчивата сждба, страждущиятъ отъ неправди, болниятъ на своята постеля — всѣкога сж къпали очитѣ си въ топлата баня на скръбнитѣ сълзи. Едвали ще се намѣри човѣкъ на този грѣшенъ и пѣленъ съ нещастия свѣтъ, който да каже: „азъ нѣмамъ нищо общо съ подобни сълзи“. Честитъ е онзи, който

1) Блаж Августинъ.

не е бивалъ причина на скръбни сълзи въ очитѣ на своитѣ ближни!

Сълзитѣ на състраданието съставляватъ, така да кажемъ, перли на очитѣ на христианина. Тѣ показватъ, че чуждата горестъ е близка до нашето сърдце, че „любовта живѣе“ въ насъ. Ако нѣкой остава безчувственъ при нещастията на своя ближнѣ и не поронва съчувствена сълза — това е вече признакъ, че такъвъ човѣкъ има каменно сърдце. Такъвзи човѣкъ самъ си е цѣлъ камѣкъ, въ който не прониква разхладителната струя на плодотворния дъждъ и на който не цвѣти благоуханното цвѣте на христианската добродѣтелъ, а всѣкога е покритъ само съ безплодни мѣхъ и отвратителния лишей на грѣха. Глупаво, па и безполезно е, да се задоволяваме само съ ронение на безплодни сълзи: състраданието трѣбва да прѣмине въ дѣйствиe — да се осъществи на дѣло. Не е достатъчно само да плачешъ и жадишъ, че твоятъ братъ е тръгналъ по кривия пѣтъ, че него угрожава голѣмо нещастие, че той търпи крайна сиромашия; а трѣбва да се дѣйствува, трѣбва да се помага по самарянски. Само тогава можешъ справедливо да се наречешъ приятелъ на човѣцитѣ и угодникъ на Бога.

Има сълзи отъ радостъ и само тамъ тя е истинска, гдѣто извиква плачъ. Страно, но вѣрно: голѣмата скръбъ привожда къмъ смѣхъ, а вътрѣшната, чистата светлата радостъ — къмъ плачъ. Кой отъ насъ не се просълзява въ минути на благочестиви и свети размисления? Кой е този, който не е плакалъ при четение разкази, гдѣто прѣслѣдваната невинностъ най-послѣ бива оправдана? Когато се заемемъ да обѣршемъ скръбнитѣ сълзи отъ очитѣ на нашитѣ ближни, когато снимаемъ тежката скръбъ отъ угнетеното отъ грижи сърдце, когато събаряемъ разгоренитѣ вѣглени отъ пламналата отъ голѣма скръбъ глава на нашия врагъ, или когато спасяваме нѣкого отъ неминуемо нещастие, всѣкога и при всѣки подобенъ случай непрѣмѣнно ще извикаме въ очитѣ на облагодѣтелствуванитѣ отъ нашата помощъ лица радости сълзи. Такивато сълзи отъ страна на нашитѣ ближни сж най-прѣкрасната награда за нашитѣ благородни постѣпки. Още тукъ на земята въ сълзитѣ се изразява сладката радостъ, ала колко голѣма ще бѣде тя горѣ на небето, когато ви срѣщнатъ спасенитѣ отъ насъ души и съ радостъ ви кажатъ: „на васъ сме обязаны за нашето спасение“?! Какъ радостно ще заиграе въ ушитѣ ни онзи пѣленъ съ неизказана приятностъ гласъ на Всеправедния съдия: „влѣзте благословени въ вѣчната радостъ, за това че на земята на всѣкъдѣ сте разпространявали радостъта около себе си“!

Сълзитѣ на гнѣва — това е венозната кръвъ на човѣшката душа. Завистьта, честолюбието, ненавистьта, отмъщението и тѣмъ подобни, ето причинитѣ на несправедливия гнѣвъ, ето изворътъ на гнѣвнитѣ сълзи. Пустнете тигъра изъ клѣтката и той веднага ще направи страшни опустошения. Дайте просторъ на своята страсть чрѣзъ ядовити сълзи и не питайте за голѣмитѣ злини, които веднага ще послѣдватъ. Сълзитѣ на гнѣва, сълзитѣ на яда не сж сълзи, съ които плаче истинскиятъ христианинъ: тѣхъ той никога не е видѣлъ въ очитѣ на своя Великъ Учитель — Христосъ. Да прѣсушимъ изворитѣ на гнѣвливитѣ сълзи, да изтѣргнемъ и най-тънкитѣ коренчета на гнѣва, като подавимъ въ себе си

гнуснитѣ страсти! Такивато сълзи извратяватъ нашето лице, изгарятъ вътрѣшността ни, и съскръщаватъ нашия животъ.

Нищо по-добрѣ не измива човѣчeskата душа отъ смрадливата калъ на грѣховетѣ, както сълзитѣ на покаянието. Нѣма по-добро дѣло отъ покаянието, придружено съ искрени сълзи. Това е благовонно кадило прѣдъ Св. Прѣстолъ на Господа Слави. За такива сълзи Господъ бързо прощава и щедро възнаграждава. Св. Царь и Пророкъ Давидъ съ покаяни сълзи всѣка нощъ постелката си обливаше и прощение на грѣховетѣ си получи. Ами Св. Апостолъ Петъръ, колко сълзи излѣ прѣзъ онази нещастна нощъ слѣдъ отричанието си отъ Христа? — Но за това той скоро получи прощение. Покаянитѣ сълзи трѣбва да се проливатъ не заради позора, нещастията и сиромашията, които изпитваме за сторенния по-рано грѣхъ: но за това, че сме оскърбили Бога. Естественото покаяние не е достатъчно. Наисгина, „Блажени сж които плачатъ (съ покаяни сълзи), защото ще се утѣшатъ“!

Христианино, добрѣ запомни, че много пѣти сж виждали Твоя Учитель и Господъ да плаче, а никога — да се смѣе. Богъ е дарувалъ сълзитѣ на нашитѣ очи. Да не плачемъ съ сълзитѣ на гнѣва — тѣ сж отровната кръвъ. — Но ако скръбъта немилостиво ни угнѣтѣва, нека се не сраимъ отъ сълзитѣ: тѣ ни облекчаватъ. — Ако другитѣ страдатъ, да плачемъ съ тѣхъ: такивато сълзи ни правятъ честь. — Нека считаме събе си щастливи, ако ни се случи да проливаме радостни сълзи. — Да възвѣрнемъ на себе си изгубеното небе съ искренитѣ сълзи на покаянието!

Свещеникъ Л. III.

Писмо до редакцията.

с. Бѣла-Черква, 7 май 1906 г.

Господине редакторе,

Въ врѣмена на униние, на обща апатия, на религиозно отпадане отъ радно е човѣку да слуша думи ободрителни, думи прави, особено ако тѣ се изказватъ отъ чистосърдечно лице, отъ непритворна душа.

Такъвъ бѣ случаятъ на 7 т. мѣсець въ селото ни, което бѣше посетено този день отъ иеромонаха Филиппъ Пенчевъ, проповѣдникъ при Търновската митрополия. Този день той въ врѣме на Богослужение въ църквата ни „Св. Димитрий“, слѣдъ изчитането на светото Евангелие, държа една назидателна и високопоучителна рѣчь на темата: „взаимната любовь между църквата и народа ни“.

Съ думи громки, ясни и покѣртителни отецъ Филиппъ описа връзката, която е съществувала отначало и до днесъ между църквата и народа ни и заслугитѣ на първата за събуждането и освобождението на българитѣ отъ двойното робство, като доказа съ факти, че българската църква и духовенство сж вървѣли напредъ въ всѣко народно движение и че за въ бъдеще при съществуването на истинска взаимна христианска любовь и поддрѣпа тѣ нѣма да се отдѣлятъ отъ народа и нѣма да прѣстанатъ да работятъ за неговото въздигане.

Отець Филиппъ притежава всички добри качества

на единъ отличенъ духовенъ ораторъ и проповѣдникъ. Той общава много за въ бъдеще, та църквата и духовенството ни нѣма освѣнъ да се радватъ, че иматъ въ срѣдата си такъвъ достоенъ работникъ.

Ние го сърадваме и му пожелаваме добъръ приемъ въ всѣка енория. Хвала му!

Священникъ *Банчевъ*.

Белетристика и библиография.

„Изъ мрака“, драматическа поема отъ Ал. Кипровъ.

Току що излъзлата драматическа поема на младия и даровитъ нашъ писателъ Ал. Кипровъ обръща на себе си внимание въ много отношения. Тя е рѣдкост и, споредъ това, приятна новост отъ формална и идейна страна. У насъ поемата е почти съвсѣмъ занемарена. Строгийтъ индивидуализмъ е пустиналъ дълбоки корени у всичкитъ наши по-млади писатели. Всѣки отъ тѣхъ се е затулилъ въ изключителна самотностъ, а поради това и писателската имъ дѣйностъ е пропита не тѣй съ реалния животъ, съ живота на истинско човѣшко взаимодѣйствие, а съ она на индивидуално доктринперство, на лични страдания и мечти. Особена пустота лѣха въ туй отношение още въ разработването на минали исторични личности и събития — реални или по аналогия сглобени — що съдържатъ въ себе си и исторична правда и висока поука. Драматическата поема на Ал. Кипрова е едно щастливо попълване на тая пустота. Въ „Изъ мрака“ той възкресява прѣдъ насъ стари врѣмена, стари истини и правди, рисува ни условията на стария български животъ, факторитъ въ ролята на тоя животъ, съ горъ-долъ вѣрно възпроизвеждане на скърбитъ и радоститъ, на обществено-идейнитъ прояви на тоя животъ. Чести сж случантѣ, когато животътъ послѣ столѣтия въ общия си колоритъ прилича на едно повторение. Тѣй изглежда да бжде отъ части и дневниятъ нашъ животъ, сравняванъ съ миналия. У единъ народъ грѣшкитѣ прѣдъ добродѣтелитѣ се по-дълго задржатъ и по-често приповтарятъ. Г-нъ Кипровъ досѣжно това прави една услуга на обществото ни, като е избралъ и епично разработилъ сюжета, който може много да ни напомни отъ миналото за сегашното, който може въ много да ни освѣтли, опомни и ни накара да се замислимъ.

Дѣйствието (въ поемата) става въ XV столѣтие. Турцитѣ сж окончателно поробили България. Българскитѣ боляри, за да запазятъ положение и иманье, се сдружаватъ съ турцитѣ, съ ония, които народътъ посрѣщналъ като спасители отъ развалата на своеволието и потисничеството на българското болярство. Тѣй сдружени, българскитѣ боляри продължавали старата си опустошителната надъ народа работа; до като тоя послѣдниятъ, протѣмнѣло му прѣдъ очи, рѣководенъ отъ бунтовници“ вдига недоволническото знаме на отпоръ противъ „по горния“ си потисникъ — братъ, — българското болярство. Зачева се борба. Водителитѣ и народътъ сж въодушевени отъ дѣлото и напръдка. Ала намира се прѣдатель (тѣхенъ вътрѣшенъ човѣкъ) и прѣдава на загинаване, както дѣлото освободително отъ болярството дѣло, тѣй и самитѣ прѣдводители. Накрай,

изловени, прѣдводителигъ и самиятъ прѣдатель, биватъ изпращени на заточение, а народътъ . . . останалъ безъ водители, измаменъ прѣвиль вратъ прѣдъ неправдата житейска — прѣминава въ обятията на мръка. Това е въ общи думи скицата на разгледваната поема. Като мирянинъ въ областта на литературното изкуство, естествено е, че не мога да се произнеса по нейнитѣ художнически достоинства или недостатѣци. при все, че, като се констатира добриятъ и сполучливъ замисълъ на автора, и плавниятъ му поетически живъ езикъ, не може да не се отбѣлѣжи, какво изпълнението е не навсѣждѣ сполучливо. Много отъ дѣйстващитѣ лица сж недостатѣчно очертани (отецъ Евтимий, Каропъ), на нѣкъдѣ се срѣща или неизясненостъ, или неестественостъ (Стоилъ има свободенъ ходъ при пашата), и изобщо, авторътъ е на много мѣста неясенъ, не се е доисказвалъ. Собствено, по всичко това ще се произнесатъ специалиститѣ по поезия и художествена критика.

Тукъ азъ искамъ да обърна внимание на драматическата поема по-вече отъ идейната страна. Отъ туй гледище г. Кипровъ е единъ отъ най рѣдкитѣ наши млади писатели, който като не игнорира историческата правда, вѣрно е характеризиралъ прѣди всичко ролята на православното ни духовенство въ народния животъ. Прѣзъ черната мъгла, въ която народътъ луталъ, прѣзъ духовното мъртвило, въ което той попадналъ, прѣзъ потисничеството на болярството — *отецъ Евтимий* два дни въ молитва е неподвиженъ, и

„Челото си забилъ въ земята
А сълзи катъ рѣка протекли
Отъ хубавитѣ му очи“

Неговото сърдце болѣзно се свива прѣдъ скърбитѣ и страданията народни. Наврѣдъ той слушалъ само плачъ; наврѣдъ гледалъ само сълзи, наврѣдъ гледалъ „своя братъ“

„Какъ мѣчи се и какъ проклѣна . . .“
И проливалъ сълзи въ молитва
„Сълзитѣ на цѣлъ народъ
На сиромаси оголяли“ . . .

Туй чисто отзивчиво християнско сърдце на народния пастиръ, тая любовъ и състрадание къмъ потиснатия неговъ „братъ“, не можали да не опрѣдѣлятъ Евтимия къмъ страната на страдащия измѣчванъ народъ. Ето защо и душата собствено на „освободителното дѣло“ е отецъ Евтимий. Той взелъ страната не на потиснитѣ народни, па били тѣ и боляри голѣми. Въо-душевляванъ отъ „кандилцето“ горяще и живѣящъ не съ думи („душа ми за дѣла жадѣ, на думи тя е сита) — той поддържа народа въ исканията му справедливи и стреми се да прогони мъглата черна, и по такъвъ начинъ:

„ — на небето
Да грѣйне ясно топло слънце, —
Животъ да прати на земята . . .“

Недостатѣчно изяснено е само, до колко и въ какво е състояло участието на духовенството (Евтимия и др.) въ това освободително дѣло. А това е необходимо нужно. Истинско съзнаващиятъ духовния си дългъ православенъ пастиръ не може да прѣсилва и убива. А не може той и да подстрекава, поддържа това. Той може само да крѣпи народния духъ въ правдата и ис-

тината, па била тя и изключителна житейска. Злоупотрѣби, неразбирания — се срѣщатъ, ала поетътъ, който схваща и изразява принципа, духа — трѣбва вѣрно и обстойно да го прѣдстави. Въ туй отношение г. Кипровъ е непълненъ. При все това, има връзки въ сглобата на поемата, що ни даватъ да схванемъ, че Евтимий въ участието на народното отъ боляритѣ освобождение остава на висотата на пастирско-християнското си положение. Водителятъ на възстанието е Борилъ. Той се намира подъ прѣкото влияние на отца Евтимия. И когато по-свободниятъ и буенъ Гърмилъ (по-малко вслушващъ се въ гласа на Евтимия) разпадено и почти бѣсно пали и унищожава всичко болярско, и безогледно възъ огънь гори на рѣженъ набодения боляринъ — Борилъ, наопаки, не одобрява тая безогледна жестокость, защото, казва той,

Ний трѣбва честни пѣкъ да бждемъ
Не сме ний турци кеседжии
Нито боляри потурнаци . . .
Не трѣбва звѣрове да бждемъ.

Тукъ ясно личи Евтимиевото влияние. А съ това се разкрива недостатъчно изтъкнатата и разяснена Евтимиева душа: като на работнически-пастир въ опазване и поддържане на народнитѣ правдини. По такъвъ начинъ Евтимий е билъ наистина съ народа противъ потисниците, но въ сѣщото врѣме и противъ жестокото потисничество и отъ страна на народа. Като защитава човѣшкитѣ права на хората, проповѣдвалъ още, че и народътъ трѣбва да спазва човѣщината — „не трѣбва звѣрове да бждемъ“ . . .

Другъ още отличителенъ бѣлѣгъ има разгледваната поема. Духътъ, ръководителятъ и надеждата на народа въобще въ народното добруване, и въ случая — въ освободителното дѣло, е: горящето *кандилце* (прѣдъ покровителницата икона) До когато туй кандилце гори, до тогава и народътъ е въ свѣтлина, въ надежда за братско добруване. И всичкитѣ, заради това, народни и особено водителски грижи се срѣдоточватъ въ поддържането огъня на туй свето кандилце. Защото, огасне ли туй кандилце, то „черенъ мракъ се на врѣдъ сѣе“.

Подъ туй прѣдъ св. икона кандилце, тѣй тачено отъ народа и Евтимия, азъ не мога да не разбера народната вѣра, вѣрата въ милостивия и любовенъ Отецъ Небесии. Всичко сочи къмъ туй разбиране. Трѣбва само да се изкаже съжаление, че авторътъ е твърдѣ неясенъ или по право — символиченъ, и за туй — тая вѣрно схваната идея (вѣрата на народа) е недостатъчно ясно и обстойно развита. Изобщо *недоизказването* е главенъ недостигъ на автора. Ако той бѣ се по-смѣло освободилъ отъ стѣснеността и излишната символичность, то ние бихме имали въ поемата му „Изъ Мрака“ не само творение съ добъръ замисълъ, историческа правда и плавенъ поетиченъ езикъ, но и съ добра концепция, и съ по-обстойно, вѣрно и ясно прѣдставяне на вѣчната правда въ живота човѣшки.

Емблемата на поемата е: горящо кандилце издаваще буйни пламаци (христовата свѣтлина въ живота) и падащи отъ него силни искри (вѣрнитѣ и основни побудители къмъ търсенето и одѣйствяването на истината и правдата въ свѣта). На край Г-ну Ал. Кипрову бихме отъ наше гледище пожелали: по малко неясность

и по вече смѣлость въ доизказване и обработване на добритѣ си поетически замисли.

„Изъ мрака“ заслужава да се прочете отъ всѣки, който дири въ новата ни литература да бликне обективната и исторична правда.

Д-ръ Ст. Цанковъ.

ЦЪРКОВНА И ОБЩЕСТВЕНА ЛѢТОПИСЬ.

Вжтрѣшенъ отдѣлъ.

Миналия понеделникъ пристигнаха въ столицата Тѣх-ни В Првосвѣщенства, членовѣтъ на св. Синодъ и възобнови-ха прѣкъснатитѣ прѣдъ Въскресение заседания на Синода.

Вчера 18 Май, тезоименниятъ день на Н. Ц. Височество Княза, се отслужи въ съборната черква молебенъ отъ Висшето духовенство въ присѣтствието на прѣдставители на дипломатическото тѣло, министерствата и началникитѣ на разнитѣ държавни учреждения. Слѣдъ молебена се произведе парадъ на войскитѣ.

Сѣщия день, Н. Ц. В. Князътъ бѣше отпътувалъ за Варна за тържественото откриване на варненското пристанище. Откриването е извършено по особна, приготвена за случая, програма въ присѣтствието на дипломатическото тѣло, г-да министритѣ, прѣдседателя и подпрѣдседателитѣ на народ. събрание, гражданската свита на Н. Ц. В., духовенството, поканенитѣ лица и прѣдставителитѣ на мѣстнитѣ власти.

Съобщаватъ отъ Ловечъ за посѣщението, което направилъ Негово Високопрвосвѣщенство митрополитъ Максимъ на с. Лѣтница.

Негово Високопрвосвѣщенство Митрополитъ Максимъ, като обиколилъ нѣкои отъ селата изъ Троянска околия, посѣтилъ и по-главнитѣ въ Ловчанската и на 7-й т. м. служилъ Божествена Литургия въ с. Лѣтница. Въ сѣбота, на 6-й, като пристигналъ въ селото, Негово Високопрвосвѣщенство билъ посрѣщанъ отъ много народъ, учителитѣ съ учителкитѣ и ученицитѣ отъ отдѣленията и трикласното училище, на брой около 400 дѣца. Въ недѣля на св. Литургия църквата и дворътъ ѝ биле пълни съ народъ. Негово Високопрвосвѣщенство гаворилъ проповѣдъ за врѣдата отъ духовната слѣпота и нуждата отъ духовна свѣтлина, по евангелиския разказъ за слѣпия. Проповѣдъта била изслушана съ дѣблоко внимание. Слѣдъ службата Високопрвосвѣщениетъ Митрополитъ билъ посѣтенъ отъ първенцитѣ и г-да учителитѣ, съ които бесѣдвалъ дълго врѣме. Сѣщиятъ день, вечерътъ, Негово Високопрвосвѣщенство пристигналъ въ с. Александрово, причаканъ отъ цѣлото население. Слѣдъ вечерното правило Високопрвосвѣщениетъ Митрополитъ извършилъ водосвѣтъ и гаворилъ проповѣдъ. Народътъ си разотишълъ късно вечерътъ, прѣдоволенъ отъ проповѣдъта и посѣщението на Архиерея.

Въ бр. 6 на сп. „Духъ Проб.“, въ отдѣла: *хроника и бѣлѣжки*, ние четемъ, че редакторитѣ на казаното списание не отговаряли на отзивитѣ въ „Ц. В.“ за послѣдното за туй, защото въ „Ц. В.“ „днесъ се пише едно, а утрѣ друго“. Да се мисли, че само за туй, защото въ единъ и сѣщъ печатенъ органъ, по едни и сѣщи въпроси отъ различни лица се издаватъ, споредъ редакторитѣ, нееднакви мнѣния, не трѣбва да се отговаря, — е непростително наивно. Единъ аналогиченъ примѣръ е достатъченъ, за да ни докаже всичката несъстоятелность на туй твърдение. Така, споредъ логиката на нашитѣ редактори-„пробуждачи“ излиза, че ние не трѣбвемъ да зачитаме разпоредбитѣ нито на едно правителство, понеже въ една и сѣща страна (България, напр.), съ едни и сѣщи интереси, днесъ управляватъ едни, а утрѣ-други, политическитѣ убѣждения на които при това сѣ и нееднакви. — И тѣй, вмѣсто да се отклоняватъ отъ обвиненята, уважае

митъ редактори на „Д. П.“ ще сторятъ по добръ, ако покажатъ, че тия обвинения сж дѣйствително неостоятелни. До тогава, до когато тѣ не сторятъ това, ние ще ги смѣтаме за хора не само недисциплинирани, но и некултурни, такива, които, вмѣсто полза на църквата, отъ скромнитѣ сръдства на която сж се ползували нѣкои отъ тѣхъ, принасятъ една само врѣда.

Иеромонахъ Софроний.

— Извлечение отъ указа № 9 отъ 12 априлий 1906 г. по Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията съ който се отпущатъ, видоизмѣняватъ и прѣкратяватъ пенсии на поименованитѣ по долу свещеници и свещенически сѣмейства.

I. Опредѣлява се свещеническа пенсия за изслужени години на слѣднитѣ лица:

1. На свещеника *Григорий п. Петровъ*, бивши енорийски свещенослужителъ въ с. Кралевъ-Долъ, Софийско, за изслуженитѣ отъ него 37 години, 3 мѣсеца и 4 дни, като селски енорийски свещеникъ, по 425, четиристотинъ двадесетъ и петъ лева годишно, начиная отъ 16 юлий 1905 год.

2. На свещеника *Младенъ Ранчовъ*, бивши енорийски свещенослужителъ въ с. Сливница, софийско, за изслуженитѣ отъ него 41 година 1 мѣсець и 24 дни въ учителство и свещенодѣйствиє при селска енория, по 460, четиристотинъ шестдесетъ лева годишно, начиная отъ 22 юлий 1905 год.

3. на свещеническата вдовица *Мария п. Михайлова*, изъ с. Кауръ-Аланъ, харманлийска околия, законна съпруга на покойния свещеникъ Михаилъ Вогоевъ, бивши енорийски свещенослужителъ въ сѣщото село, за изслуженитѣ отъ него 32 години 6 мѣсеца и 15 дни въ учителство и свещенодѣйствиє при селска енория, по 382, триста осемдесетъ и два лева годишно, начиная отъ 11 юлий 1905 г. като на вдовица съ четири малолѣтни дѣца.

4. На свещеника *Панайотъ п. Трифунговъ* бивши енорийски свещенослужителъ въ с. Черешово, Русенска околия, за изслуженитѣ отъ него 33 години 7 мѣсеца и 28 дни при градска околийска и селска енории, по 405, четиристотинъ и петъ лева годишно, начиная отъ 1-й октомврий 1905 год.

5. На *Иеромонаха Григория Стояновъ*, бивши енорийски свещенослужителъ въ селата Азавлий, Айтоска околия и Търнава и Бояджикъ, Ямболска околия уволненъ по причина на болѣсть, която не му позволява да продължава службата си, за изслуженитѣ отъ него 18 години и 2 мѣсеца въ свещенодѣйствиє при селска енория, по 253, двѣстѣ петдесетъ и три лева годишно, начиная отъ 18 ноемврий 1905 год.

6. На свещеника *Константинъ п. Диноловъ*, бивши енорийски свещенослужителъ въ с. Брѣгово, Видинска околия, за изслуженитѣ отъ него 43 години 7 мѣсеца и 21 дни въ свещенодѣйствиє при селска енория, по 477, четиристотинъ седемдесетъ и седемъ лева годишно, начиная отъ 23-й ноемврий 1905 година.

7. На свещеническата вдовица *Дона х. Радева х. Петрова* изъ село Кованлъка, Търновско, законна съпруга на покойния свещеникъ х. Ради х. Петровъ, бивши енорийски свещенослужителъ въ сѣщото село, за изслуженитѣ отъ него 35 години 9 мѣсеца и 4 дни при селска енория, по 411, четиристотинъ единадесетъ лева годишно, като на вдовица съ малолѣтни дѣца, начиная отъ 25 ноемврий 1905 год.

8. На свещеника *Филипъ Рачевъ*, бивши енорийски свещенослужителъ въ гр. Свищовъ, за изслуженитѣ отъ него 39 години и 11 мѣсеца въ учителство и свещенодѣйствиє въ окръженъ и околийски градъ, по 863, осемстотинъ шестдесетъ и три лева годишно, начиная отъ 9-ий декемврий 1905 година.

9. На свещеническата вдовица *Параскева п. Яковова*, изъ градъ Т. Пазарджикъ, законна съпруга на покойния свещеникъ сакеларий Яковъ С. Поповъ, за изслуженитѣ отъ него 31 години и 17 дни въ учителство и свещенодѣйствиє въ окръженъ и околийски градъ, по 714, седемстотинъ и четиринадесетъ лева годишно, като на вдовица съ четири малолѣтни дѣца, начиная отъ 13 декемврий 1905 година.

10. На свещеника *Исая п. Тошевъ*, бивши енорийски

свещенослужителъ въ с. Вършець, Берковска околия, за изслуженитѣ отъ него 41 години 9 мѣсеца и 28 дни въ свещенодѣйствиє при селска енория, по 466, четиристотинъ шестдесетъ и шестъ лева годишно, начиная отъ 16-й декемврий 1905 година.

11. На свещеническата вдовица *Александра п. Василева*, изъ градъ Дубница, законна съпруга на покойния свещеникъ Василь Ив. Петручевъ, починалъ вслѣдствие болѣсти, придобита при изпълнение на служебнитѣ му обязанности, за изслуженитѣ отъ него 21 година 7 мѣсеца и 1 день въ учителство и свещенодѣйствиє въ околийски градъ, по 426, четиристотинъ двадесетъ шестъ лева годишно, като на вдовица съ четири малолѣтни дѣца, начиная отъ 8-ий юний 1905 година.

12. На *Иеромонаха Пазомия*, бивши енорийски свещенослужителъ при разни селски енории въ софийско и Вратчанско, уволненъ по болѣсть, която не му позволява да продължава службата си за изслужени отъ него 21 година 9 м. и 1 день по 285, двѣстѣ осемдесетъ петъ лева годишно, начиная отъ 2-й ноемврий 1905 година.

II. Видоизмѣняватъ се пенситѣ на слѣднитѣ лица:

1) Опредѣлената съ указъ № 83 отъ 15 декемврий 1898 година по Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията наследствена пенсия на свещеническата вдовица Пена Георгиева, отъ гр. Троянъ, въ размѣръ 571 лева 50 ст. годишно, да се намали на 285 лева годишно, като на сама вдовица, начиная отъ 1 септемврий 1905 година, защото синътъ ѝ Димитъръ постъпилъ на държавна служба.

2) Опредѣлената съ указъ № 212 отъ 28 декемврий 1903 г. по Министерството на Финанситѣ наследствена пенсия на свещеническитѣ сираци Александръ и Станчо п. Радулъ Вълчеви, отъ с. Касапларъ Шуменско, въ размѣръ 293 лева да се намали на 146 лева годишно отъ 21 септемврий 1905 год. и остане само върху Станчо, тъй като Александръ е станалъ пълнолѣтенъ.

3) Опредѣлената съ указъ № 30 отъ 6 априль 1894 година, по Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията, наследствена пенсия на свещеническата вдовица Стана Михайлова, отъ гр. Етрополе, въ размѣръ 447 лева 80 ст., да се намали на 223 лева годишно, като на сама вдовица, понеже синътъ ѝ Георги е станалъ пълнолѣтенъ.

4) Опредѣлената съ указъ № 11 отъ 25 януари 1898 г. по Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията, наследствена пенсия на свещеническитѣ сираци Марийка и Юрданъ п. Тодоръ Иванови, изъ гр. Сливенъ, въ размѣръ 633 лева, да се намали на 316 л. годишно отъ 24 ноемврий 1904 год. и остане само върху Марийка, понеже Юрданъ е станалъ пълнолѣтенъ.

Надзетитѣ 243 лв. 45 ст., за врѣмето отъ 24 ноемврий 1904 г. до 31 августъ 1905 г., да се спратъ отъ пенсията за 1905 и часть отъ 1906 година.

5) Опредѣлената съ указъ № 273 отъ 15 декемврий 1904 г., по Министерството на Финанситѣ, наследствена пенсия на свещеническата вдовица Яна п. Димитрова, отъ с. Липница, Орханыйска околия, въ размѣръ 380 л. 50 ст. да се намали на 190 л. годишно, начиная отъ 12 септемврий 1905 год., като на сама вдовица, понеже дѣщеря ѝ Вуна е починала.

5) Опредѣлената съ указъ № 25 отъ 13 априлий 1899 г. по Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията, наследствена пенсия на свещеническитѣ сираци Михайлъ и Тодорка п. Атанасъ Тодорови, отъ гр. Станимака, въ размѣръ 325 л. 50 ст. да се намали на 162 л. годишно, начиная отъ 4 мартъ 1904 г. и остане само върху Тодорка, защото Михайлъ е станалъ пълнолѣтенъ.

Надзетитѣ 256 л. 10 ст. за врѣме отъ 4 мартъ 1904 г. до 1 октомврий 1905 г., да спратъ отъ пенсията за 1905 и часть отъ 1906 год.

III. Прѣкратяватъ се пенситѣ на слѣднитѣ починали лица:

1) Опредѣлената съ указъ № 30 отъ 6 априль 1894 г. по министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣдания-

та, наследствена пенсия на свещеническата вдовица Мария Николова, отъ гр. Панагюрище, въ размѣръ 230 л. 5 ст. да се прѣкрати отъ 5 юлий 1905 г.

2) Опрѣдѣлената съ указъ № 24 отъ 11 августъ 1902 год., по Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията, пенсия на свещеника Анто Радисавовъ, отъ с. Бойница, Кулска околия, въ размѣръ 460 л. 50 ст. да се прѣкрати отъ 3 септември 1905 год.

3) Опрѣдѣлената съ указъ № 34 отъ 12 мартъ 1903 год., по Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията, наследствена пенсия на свещеническата вдовица Нана Николова, отъ гр. Троянъ, въ размѣръ 285 л. 75 ст. годишно, да се прѣкрати отъ 17 септември 1905 г.

4) Опрѣдѣлената съ указъ № 8 отъ 13 мартъ 1902 г. по Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията, пенсия на свещеника Кръсто Ценевъ, отъ с. Девене, Врачанско, въ размѣръ 265 л. 50 ст. годишно, да се прѣкрати отъ 10 октомври 1905 год.

5) Опрѣдѣлената съ указъ № 8 отъ 13 мартъ 1902 г., по Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията пенсия на свещеника Бони Филиповъ, отъ с. Ковачевецъ, Поповска околия, въ размѣръ 464 л. 25 ст. годишно, да се прѣкрати отъ 14 октомври 1905 год.

6) Опрѣдѣлената съ указъ № 24 отъ 11 августъ 1902 год., по Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията, пенсия на свещеника Никола Димитровъ, отъ с. Кривня, Провадийска околия, по 438 лева годишно, да се прѣкрати отъ 12 юний 1905 год.

7) Опрѣдѣлената съ указъ № 11 отъ 25 януарий 1898 год., по министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията, пенсия на свещеника Григорий Ивановъ, отъ с. Драгоманъ, Царибродска околия, въ размѣръ 420 лева годишно, да се прѣкрати отъ 23 октомври 1905 год.

8) Опрѣдѣлената съ указъ № 19 отъ 23 августъ 1905 год. по Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията, наследствена пенсия на свещеническата вдовица Кера п. Куманова, отъ с. Елхово, Казанлъшка околия, въ размѣръ 233 лева годишно, да се счита отъ 3 декември 1904 година, а не отъ 11 април 1905 год.

Външенъ отдѣлъ.

Българска Телеграфна Агенция.

Цариградъ, 15 май. — Хора отъ една грѣцка чета ранили на 3 май вечерта срѣдъ Битоля българина Петъръ Котевъ Липчевъ, когато послѣдния се връщаль дома си. Нападателятъ спокойно се отдалечили безъ да бждатъ прѣследвани отъ полицейскитѣ агенти, които били свидѣтели на прѣстѣпленieto.

Цариградъ, с. д. — На 5 май едно силно войсково отдѣление заградило с. Лисолай, битолски вилаетъ, дѣто се намираль българския войвода Педо съ 10 души четници. Звързало се сражение, което се продължило близо 6 часа. Къмъ края на сражението войницитѣ запалили кулата, въ която се намирили българитѣ; послѣднитѣ изгорѣли живи. Войницитѣ ограбили слѣдъ това кщата на свещеникъ Василь П. Георгиевъ и убили баща му Михайлъ.

Цариградъ, с. д. — Десетина души турски войници на 28 априлъ заградили кщата на българина Цветко отъ с. Робево, струмишка каза, старецъ на 90 години, заловили послѣдния и го накарали да повика двамата си внуци Атанасъ и Георги Роцеви, подъ прѣдлогъ, че ще ги водять у кмета и у свещеника. Изъ пята Атанасъ видѣлъ, че войницитѣ не отивать къмъ кщитѣ на кмета и свещеника и побѣгналь. Войницитѣ се спуснали подиръ му и сполучили да го ранять отъ далече. Озлобени отъ избѣгването на своя плѣнникъ, тѣ отсѣкли едната ржка на стареца, а слѣдъ това убили както него, така и Георги Роцевъ.

Цариградъ, с. д. — Една грѣцка чета, состояща отъ около 45 души, влѣзла въ българското село Макросъ, берска каза, заградила веднага кщата на Никола Влахътъ и заловила послѣдния. Началникътъ на четата попиталь

Никола, грѣкъ ли е, или влахъ. Никола, уплашенъ отговориль, че е грѣкъ като баща си. Началникътъ на грѣцкитѣ разбойници пратиль тогава двамата синове на Никола да намѣрять мухтара, аазата и единъ отъ първенцитѣ на селото. Когато се явили всички, четата ги заловила и отвела съ себе си. На другия день намѣрили недалече отъ селото трупътъ на Никола и труповетѣ на аазата и първенца; на три метра отъ тия трупове се намираль трупътъ на мухтара. Само двамата синове на Никола сполучили да се спасать слѣдъ като ходили три дена съ четата; тѣ сега сж въ Беръ. До трупътъ на мухтара властитѣ сж намѣрили едно писмо на грѣцки езикъ, подписано отъ началникътъ на четата и носяще печата на комитета. Въ това писмо между другото се казва: „ние оме много и Богъ е съ насъ. Азъ ги убихъ съгласно рѣшението на комитета и за да дамъ примѣръ на измѣнницитѣ. Ние ще продължимъ борбата до като не остане ни единъ българинъ“.

НЕКРОЛОГЪ.

Съ скърбъ явявамъ на роднини и познати, живущи въ Княжеството, че майка ми

Каллина Пресвитера

се прѣсели въ Господа на 88 годишна възраст на 8 текущаго въ родното ми село Търлисъ, неврокопска околия (Македония).

София, 9 май 1906 г.

Дълбоко опечаленный ѝ синъ
† Бивший Скопски Митрополитъ
Феодосий.

Обявление

МЛАДЕЖЪ

съ IV класно образование, 8 годишенъ чиновникъ по църковната и др. администрации, опитенъ канцеларистъ, съ красивъ почеркъ, *Гърмогласенъ църковенъ пѣвецъ*, владѣющъ добръ църковния редъ и въсточното църковно пѣние, търси мѣсто за писаръ въ Архирейско Намѣстничество или писецъ въ Митрополия съ скромно възнаграждение.

Споразумѣние до свещеникъ *Георги п. Стайковъ*.
— Чирпанъ.

2-3

Явна благодарность.

Настоятелството при църквата „Св. Арх. Михайлъ“ въ село Студена, Соф. околия, изказва сърдечната си благодарность къмъ работницитѣ отъ Пернишката мина, които по покана на Стаменко Вучковъ, благоволиха да събератъ една помощъ и купиша една изящна дарохранителница за църквата.

Дано примѣрътъ имъ се послѣдва и отъ други благочестиви християне.

с. Студена 29 Априлъ 1906 г.

Отъ настоятелството.